

"Hagyjatok szaladni még, tündérekbe hinni"

Játékiállítás nyílt a bajai Türr István Múzeumban

Két héttel ezelőtti játékiállítás nyílt a bajai Türr István Múzeumban. A kiállítás anyaga a kecskeméti Szótakátenusz Játékmúzeum és Műhely gyűjteményéből való, amelyet Kalmár Agnes művészettörténész válogatott és rendezett. A kiállítás mottója és címe: "Hagyjatok szaladni még, tündérekbe hinni", amely idézet Kosztolányi Dezső "Lánc, lánc, eszterlánc" című verséből való. A kiállítás anyaga a 19-20. századi gyermekjátékokból ad ízelítőt az érdeklődő közönség számára. Feleleveníti nagyszüleink, dédszüleink és ükaszüleink egykori gyermekkorát, hogy ők milyen játékokkal töltötték el szabadidejüket, de egyben egy-egy korszak társadalmi látéképét is tükrözik a kisderek játéka.

Néhány szóban meg kell emlékeznünk a kecskeméti Játékmúzeum múltjáról, amely a kiállítás anyagát a bajai múzeum rendelkezésére bocsátotta. A Szótakátenusz Játékmúzeum és Műhely 1981. december 4-én nyitotta meg kapuit a nagyközönség előtt. Ekkor kezdtek gyűjteni a muzeális értékű játékokat azon céllal, hogy létrehozzák a magyar nyelvterület játékkultúráját bemutató tárgyak gyűjteményét. A gyűjtemény manapság 20 000 értékűes darabot őriz. "Féltett kincseiket 100-150 éven keresztül őrző családok, a hagyományos játékkészítés titkaira és egykori közösségek szokásaira élénken emlékező emberek helyezték el az intézményben mindazokat a tárgyakat, képes és írott dokumentumokat, melyek alapjait képezik e különös gyűjteménynek. E kis-csiny mikrokozmosz minden korban és társadalomban az őt idéző megalkotó valós világot tükrözte tartalmában és küllemében egyaránt. Az emberek szokásai, ünnepei és hétköznapijai, műveltsége és tudása, egymásról, hazáról és a világmindenségről alkotott hite fogalmazódott meg általuk." A Szótakátenusz Játékmúzeum és Műhely egyediségét és különlegességét az adja, hogy a múzeumi funkciója mellett aktív alkotóműhelyként is működik. Az alkotóműhelyben a gyermekek és a felnőttek megismerkedhetnek különböző természetes anyagokkal, a belőlük készülő játékokkal és a kézműves mesterségek alapjaival.

A bajai játékiállítás egy teremre korlátozódik, de mégis a gyermekjátékok múltjának valóságos tárházát festi a látogató szeme elé.

Számos régi fotó látható kisgyermekről, amelyekről korabeli játékaikkal tekintenek rájuk. Gyakorta tűnnek fel korabeli fotókon a korszak éppen aktuális játéka. Egy korabeli hirdetésben a következő áll: "Árkád Bazar Késmárky és Illés játéka-árúháza Rákóczi-út 51p. utca és Dohány utca sarkán." A játékküzet Budapest egykori zsidónegyedének központjában volt.

"Az én újságom" című képes gyermeklap éppen Pósa bácsi (Pósa Lajos) versével van kinyitva, amelynek címe: "Ki tud jobban futni?"

Külön vitrinben vannak kiállítva a "Cserépsípek". A látható cserépjátékok az 1970-es évekből valók és Dugár János alkotásai.

A következő játékok a fiúk játéka, amelyek leginkább közlekedési eszközök modelljei (kisautó és vasútnodellék) és egy vár ólomkatonákkal. "A vasútnodellék gazdag gyűjteményéből Somogyi Géza és testvére, Miklós hazai kocsikat mintázó, rendkívül gazdagon kivitelezett darabjai láthatóak."

Különböző régi mesekönyvek is megtalálhatóak a gyűjteményben: Pl. "Tányértalpu koma. A híres macskó képes könyve. A képeket festette Mühbeck Károly"; "Jászay-Horváth Elemér, Árva János mese"; "Lesznai Anna: Mese a bútorokról és a kis fiúról" stb.

A "lányok játéka" között található mozaikkockából összerakható kép az "Utazás János pap országában". Itt láthatók porcelánfejű babák a 19-20. század fordulójáról, amelyek közül kiemelkedik egyediségével a hófehér pólyában fekvő alvós baba, valamint a színes Kati baba. Hógybabák is láthatók, amelyeket 1830 körül a korabeli divatlapokból lehetett kívágni. A kívágható papírbabák és játékok azonban az 1850-es években terjedtek el szélesebb körben. Érdekes játékoknak tűnnek "A törpék országa" és a "Horog játék" is.

Külön vitrinben található az ún. "bajai Farkas baba". A baba a bajai Farkas Erzsébet műhelyéből került ki. Látható Farkas Erzsébet eredeti engedélye ("Hiteles kiadomány-közjegyző okirat -") 1937. 86. ügyszámú, amelyben "babák és népies vonatkozású kézművek háziparszerű készítésére (...) kapott engedélyt Farkas Erzsébet műhelye "babaklinikaként" is működött, ahol vállalta babaik javítását is.

Érdekes játékok a gyermekek földrajzi és történelmi tudását is serkentő társasjátékok. Ilyenek pl. "A Magyar Korona országainak összerakható térképe"; a "Honfoglalás"; a "Földrajzi játék" stb. Ezeknek jelentős része táblás játék volt, egy korai puzzle vagy mozaikrejtély-játék. A kiállítás történelmi és földrajzi társasjátékai főként a 20. század első évtizedeiben készültek. Mindegyik játékot kiválóan lehetett alkalmazni a tanítás-tanulás területén. A "Földrajz játék"-ot pl. a következő szabályok alapján játszották egykor: "Földrajz-játék: Ezen épp oly tanulságos mint szórakoztató játékot négy személy játszhatja, mindegyik egy-egy kártyát választhat. Játssza két személy is, ez esetben egyre két kártya jut. A betét díó, mogyoró, esetleg pénzdarab is lehet, amelyből 1-5 darabot kell mindegyiknek egy ezen célra elhelyezett tányérba tenni. Betét nélkül is játszhatjuk. A számokat egyenként húzzuk ki a zacskóból, olvassuk róla hangosan a számot és megylet, erre mindenki keresi tábláján a felolvasott megye székhelyét. A jelentkező megkapja az illető számot, amelyre a megfelelő négyszöget befedi. Több játszma után a szám felolvasását el is hagyhatjuk. Nyertes az, akinek kártyája legkorábban van teljesen befedve, kihúzza a tétet." A "Honfoglalás" társasjáték az 1920-as években került forgalomba. A "Honfoglalás" társasjáték az alábbi felírat található: "Honfoglalás. Történelmi társasjáték. A kir. Várban lévő és Lengyel Rheinfuss Ede festőművész által készített eredeti festmény után. A felső jobb sarokban lévő Árpád csoportkép Pályi Jenő munkája."

A játékiállítás minden látogató fantáziáját felcsigázhatja, visszarepítve őt az időben újra gyermeki szemmel láttatva a világot. A múlt gyermekjátékai éppúgy érdeklődésre számíthatnak a gyermekek és a felnőttek körében egyaránt. Minden felnőtt, ha csak rövid időre is, de újra gyermeknek érezheti magát.

Albert Iván

MSZP

A tes felkés:

A mini évadot amely vezető A taná helyzei és Kó Szekei A vála: párteln demok feladat Az elő munka nek m választ ménye parlam Az M pártvez mivel a Ebből kívánja forras újra m Válasz seiről, A párt Simon kevese

Várhall a térsé telefon www.v